

OBČINA TRBOVLJE

ŽUPAN

Mestni trg 4, 1420 TRBOVLJE, tel.: 0356/34-730, 34-800,
faks: 0356/27-986, e-mail: obcina.trbovlje@trbovlje.si

DRUŠTVO INVALIDOV TRBOVLJE
ULICA 1. JUNIJA 4
1420 TRBOVLJE

TELEFON: 03-56-31450: 31455

FAX: 03-56-31451

E-mail: di.trbovlje@siol.net

TRANSAKCIJSKI RAČUN: pri LB Trbovlje
26330-0089476126

D548026450

POROČILO O IZVAJANJU AKCIJSKEGA NAČRTA ZA NEODVISNO ŽIVLJENJE INVALIDOV V LETU 2013 V OBČINI TRBOVLJE

Predsednik

Rudolf Janežič

Župan

Vili TREVEN

Datum: januar 2014
Številka: 141-1/2014-5

KAZALO:

Uvod	3
Področje obveščanja in osveščanja občanov	3
Skrb za zdravje	4
Rehabilitacijski programi	5
Strokovno podporne storitve in programi	6
Dostopnost objektov	7
Izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami ter invalidov	8
Zaposlovanje invalidov	9
Stalna materialna varnost in vzpodbujanje aktivnega delovanja	10
Družinsko življenje in spoštovanje osebne integritete	11
Udejstvovanje na področju kulture	12
Šport	13
Verske aktivnosti	14

Uvod

Več kot 15 % vseh prebivalcev Evropske unije je invalidov, v Sloveniji pa se okvirna ocena deleža invalidov giblje okoli 12–13 % celotnega prebivalstva, kar se torej ne razlikuje bistveno od ocene v EU. Od tega ima 8 % invalidov odločbo o invalidnosti glede na različne zakone, preostalih 5 % (po ocenah invalidskih organizacij oziroma članstva v njih) pa je oseb z večjo telesno okvaro. Invalidi so tako pomembna skupina, ki lahko enakovredno prispeva k razvoju družbe, pa vendar njihove zmogljivosti še niso v celoti razvite zaradi prenekaterih ovir in zmanjšane dostopnosti, na katero naletijo invalidi v življenju.

Sodobni pogled na invalidnost temelji na človekovih pravicah, na prepovedani diskriminaciji in zagotavljanju enakih možnosti in enakih obvez za vse. Invalidi so ljudje z dolgotrajnimi telesnimi, duševnimi, intelektualnimi in senzoričnimi okvarami, ki jih v vsakdanjem življenju ovirajo ali omejujejo v tem, da bi enako, polno, učinkovito in enakopravno sodelovali v družbi. Zato se vsi, ki lahko pripomoremo k boljšemu življenju invalidov, trudimo, da bi vsak po svojih močeh dodal svoj prispevek k uresničevanju nalog in ciljev, ki smo si jih skupaj zastavili s projektom »Občina po meri invalidov«. V zadnjem letu je bil na tem projektu čutiti pozitiven odziv občanov, društev, organizacij, zavodov, medijev in širše javnosti. Vsak od nas lahko prispeva kamenček v mozaik napredka in vsak kamenček šteje.

Skladno s Pravilnikom Zveze delovnih invalidov Slovenije o podelitvi listine »Občina po meri invalidov« mora občina vsako leto zvezi predložiti poročilo o izvajanju akcijskega načrta za neodvisno življenje invalidov v občini.

Leto 2013 je bilo v splošnem aktivno, kar je razvidno iz poročila. Vsa področja iz akcijskega načrta so dobro zastopana in menimo, da smo dobro sledili zastavljenim ciljem. Zavedamo pa se, da imamo še veliko zastavljenih ciljev in nalog.

Področje obveščanja in osveščanja občanov

Z osveščanjem in informiranjem širše in strokovne javnosti je treba zagotoviti dožemanje invalidov kot enakovrednih in enakopravnih članov družbe.

Občina Trbovlje je v letu 2012 posodobila svojo spletno stran. Kot ena izmed redkih občin v Sloveniji ima na svoji strani tudi povezave do svojega profila na Twitterju ter okence z novicami, ki jih objavlja na Facebooku. V letu 2013 pa je na spletni strani dodala tudi rubriko "Odgovori na vprašanja novinarjev".

Ker pa elektronski mediji ne pridejo v vse domove, smo poskrbeli tudi za vse tiste, ki teh medijev ne spremljajo.

V aprilu 2012 je na vse naslove gospodinjstev v Občini Trbovlje prispel prvi brezplačen izvod časopisa Sr(e)čno Trbovlje. V letu 2013 smo izdali 4 številke časopisa. Z njim želimo vse občane in občanke seznaniti z dogajanjem v občini, z novostmi in raznimi projekti. Vsem ostalim obiskovalcem naše spletne strani pa je naš časopis dosegljiv na povezavi **Sr(e)čno Trbovlje**, kjer so objavljene tudi tiste novice, ki zaradi prostorske stiske niso v tiskani izdaji. V časopisu s svojimi prispevki sodelujejo tudi humanitarna in invalidska društva, ki aktivno delujejo na področju Trbovelj. Spletna stran Občine Trbovlje ima določene vsebine tudi v zvočnem zapisu, kar omogoča program »Govorec«.

Občina Trbovlje na svojih spletnih straneh redno obvešča občane in vse druge uporabnike interneta o aktivnostih v občini. Stran je sproti ažurirana, vsako društvo ali organizacija pa ima možnost brezplačne objave svojih obvestil, novic in vabil. Iz proračuna Občine Trbovlje je bilo iz postavke »Izdajanje knjig, publikacij in zbornikov« v letu 2013 porabljenih 14.997 €. Sredstva so bila porabljena za oblikovanje, tisk in strokovno lektoriranje časopisa Sr(e)čno Trbovlje. Časopis so prejela vsa gospodinjstva v Trbovljah. Naklada tega časopisa je 7.600 izvodov.

V občini obstaja že od leta 1965 lokalni Radio Kum Trbovlje, preko katerega dobijo naši občani veliko potrebnih in koristnih informacij. Sredstva v višini 20.131 € so bila namenjena za objavo novic, razpisov, obvestil, informiranju poslušalcev o delu občinske uprave in občinskega sveta, objavo povabil na različne prireditve in čestitk ob občinskem in državnih praznikih. Ob torkih dopoldan pa je na sporedu oddaja »Srebrni val«, ki je namenjena predvsem starejšim, upokojemcem in tudi invalidnim občanom.

Lokalna televizija ETV in TV Trbovlje v svoj program vključujeta vse pomembne dogodke v občini. Gre za objavo razpisov, novic, obvestil, čestitk, informiranje gledalcev o delu občinske uprave in prenos ter predvajanje sej občinskega sveta. V ta namen je bilo iz proračuna občine Trbovlje porabljenih 22.865 €.

Sredstva v višini 7.788 € iz proračunske postavke »Stroški oglaševalskih storitev« so bila namenjena objavam vabil na prireditve ob občinskem prazniku ter za plačljiva obvestila izven pogodb z radiem in televizijo. Sredstva so namenjena tudi za pogodbeno razmerje s podjetjem, ki za občino po določenih geslih spremlja slovenske medije in dnevno pošilja kopije člankov iz časopisov oz. magnetogramske zapise objav na radijskih postajah in televizijah ter objave na Radiu Center. Ob prireditvah sredstva iz te postavke namenimo tudi za plakatiranje in objavo oglasov v raznih medijih.

Društvo invalidov ima pri svojih prejšnjih prostorih, na Ulici 1. junija, postavljeno informativno tablo, kjer redno obvešča svoje člane in tudi druge občane o dogajanju v društvu.

V vzgojno izobraževalne zavode, vrtce in osnovne ter srednje šole, so integrirane osebe s posebnimi potrebami, tako da lahko ostali otroci razvijajo pozitiven odnos do različnosti, invalidnosti pa tudi starosti. Gimnazija Trbovlje ima v svojem programu dela tudi prostovoljno delo v Domu upokojemcev in VDC Zagorje, kjer dijaki nudijo družabništvo, saj je tudi tako delo ena izmed oblik izobraževanja na tej srednji šoli.

Pri vходу v občinsko stavbo imamo urejeno informativno točko, kjer so dostopne različne tiskane publikacije humanitarnih in invalidskih društev, ko delujejo v občini Trbovlje.

Društvo paraplegikov ljubljanske pokrajine je v okviru programa osveščanja in preventive izvedel na GESS Trbovlje delavnico za 4. letnike, na kateri so se dijaki seznanili z vzroki za poškodbe in z delovanjem društva ter drugimi temami vezani na dostopnost grajenega okolja in življenjem s paraplegijo. Izvajalci delavnic so jih preko lastne izkušnje (sodelovali so naši občani) opozorili na nevarnosti, ki botrujejo poškodbam hrbtenjače.

Področje obveščanja občanov je s strani občine financirano v zadostnem obsegu, zato menimo, da so informacije vsem, ki si jih želijo, dobro dostopne. Zavedamo se pomembne vloge vseh medijev pri ozaveščanju javnosti, zato medije redno seznanjamo o vseh novostih.

Skrb za zdravje

V novembru 2013 je župan občine Trbovlje, skupaj z županoma občine Hrastnik in Zagorje, svečano predal Splošni Bolnišnici Trbovlje napravo za brezžično spremljanje plodovnih utripov pri hospitaliziranih nosečnicah. Za ta namen je občina iz svojega proračuna namenila 3.355 €. Sredstva za nakup naprave so prispevale zasavske občine Hrastnik, Radeče, Trbovlje in Zagorje ob Savi, ki so prepoznale pomen in vlogo naprave za nosečnice in hkrati finančno stisko bolnišnice. Bolnišnica bo tako lahko nosečnicam nudila še višji možni standard bivanja. Predaje se je udeležil tudi trboveljski župan Vili Treven.

Maja 2013 je v Zdravstvenem domu Trbovlje potekala uradna otvoritev nove ortodontske ambulante, ki se nahaja v tretjem nadstropju stavbe v sklopu zobozdravstvene službe za odrasle. Po dolgih letih je urejena kot samostojna ambulanta, saj si je doslej ortodontska ekipa ambulanto delila z drugimi zobozdravstvenimi ordinacijami. Poleg nove ureditve prostorov so v ZD Trbovlje, po dolgih letih iskanja, zaposlili tudi specialistko ortodontije in tako povečali dostopnost do ortodontskih storitev uporabnikom iz celega Zasavja. Zdravstvena ekipa v ortodontski ambulanti opravi letno 3.300 zdravniških pregledov in od tega približno 200 prvih pregledov, kar je bil za zunanje izvajalce do sedaj velik zalogaj. V letu 2013 so uspeli uveljaviti pri ZZZS za ortodontsko dejavnost še dodaten del tima in imajo tako priznano s strani ZZZS še 0,56 tima že drugo ortodontsko ambulanto, kar dodatno kaže, da je bilo nujno potrebno urediti samostojne prostore za to dejavnost. Omeniti tudi velja, da je obstoječa ortodontska ambulanta v neposredni bližini prostorov za RTG slikanje zob in zobotehničnega laboratorija, kar še olajša delo dejavnosti.

V letu 2013 je občina sofinancirala Zdravstvenemu domu Trbovlje obnovo laboratorija in prostorov za izolacijo v Otroško šolskem dispanzeriju. V ta namen je iz proračuna dala 35.000 €.

Občina Trbovlje vsako leto razpiše Javni poziv za sofinanciranje programa »Droga«. Poziv je bil realiziran v mesecu januarju 2013. Pogodbe smo sklenili s šestimi izvajalci. Za ta namen je bilo porabljenih 4.300 €. Financirali smo 20 programov šestih različnih izvajalcev. Programi zajemajo različne aktivnosti, s katerimi dijake in starše seznanjajo z nevarnostmi pred zasvojenostjo ter s preprečevanjem vzrokov za odvisnosti. Pomembno je, da se zavedamo problematike zasvojenosti, da starši prepoznajo pomen vzgoje kot izjemno močnega preventivnega dejavnika ter, da jih vzpodbudijo k zgodnjemu iskanju strokovne pomoči. Aktivno preživljanje prostega časa mladih je izjemno pomembna preventivna dejavnost v boju proti zasvojenosti

Občina Trbovlje je v letu 2013 za zdravstveno zavarovanje občanov brez dohodkov, skladno z zakonsko obvezo, prispevala 234.624 €. Občina Trbovlje je imela decembra 2013 prijavljenih približno 700 zavarovancev za obvezno zdravstveno zavarovanje.

Občina Trbovlje socialno ogroženim družinam in posameznikom pomaga na različne načine, med drugim tudi z javno kuhinjo, ki dnevno zagotovi 24 kosil. Mnenje o upravičenosti do brezplačnega kosila daje Območno združenje Rdečega križa.

Rehabilitacijski programi

Občina Trbovlje vsako leto pripravi razpis za dodelitev sredstev iz občinskega proračuna, posebej za invalidske ter humanitarne organizacije in posebej za šport ter kulturo.

Posameznih humanitarnim organizacijam in društvom so sredstva dodeljena na osnovi javnega razpisa, ki se objavi v 60 dneh od sprejema proračuna. Na razpisu so bila odobrena sredstva 24 društvom. Občina je iz svojega proračuna financirala 11 društev s sedežem v Trbovljah in 13 društev s sedežem izven Trbovelj, vendar pa so njihovi člani tudi občani naše občine. Sredstva so bila namenjena za financiranje socialnih programov, v katerih so vključena tudi sredstva za rehabilitacijske programe. Porabljenih je bilo 19.760 €.

70 % teh sredstev se je po merilih in kriterijih pravilnika razdelilo na društva, ki imajo sedež v Trbovljah, 30 % sredstev pa na društva, ki imajo sedež izven Trbovelj, vendar so njihovi člani tudi občani naše občine.

Na podlagi ugotovitev zdravnikov pediatrov se vsako leto določi število otrok obolelih na dihalih, katerim zdravniki priporočijo letovanje na morju oz. v planinah. Zdravstveni dom aktivno sodeluje z Društvom prijateljev mladine Trbovlje, ki organizirata tovrstna letovanja. V letu 2013 pa je bilo za ta namen porabljenih 8.300 €. Rehabilitacija otrok se je izvajala na Debelem Rtiču.

V letu 2013 je skladno z zakonodajo s področja socialnega varstva pomoč na domu izvajal Dom upokojencev Franc Salamon Trbovlje, s katerim je sklenjena tudi ustrezna pogodba. Porabljenih sredstev v letu 2013 je bilo za 117.298 €. Število upravičencev do osebne pomoči pa se giblje med 40 in 50 upravičencev. Gre za pomoč na domu ostarelim in obolelim osebam. S strani Doma upokojencev Franc Salamon ob pomoči Društva invalidov Trbovlje ter Občine Trbovlje, je bilo veliko narejenega pri nadgradnji pomoči invalidom. Invalidi, ki potrebujejo pomoč, ne želijo pa še v dom, imajo več možnosti izbire. Lahko izberejo dnevno varstvo ali pa pomoč na domu. DUFŠ ima organiziran tudi razvoz hrane, katerega se invalidne osebe poslužujejo. V letu 2013 je pomoč na domu izvajalo 6 oskrbovalk. Na tak način se znižuje tudi število prosilcev, ki čakajo za sprejem v domsko oskrbo. Slednja pa predstavlja za občino večji strošek kot pomoč na domu.

Skladno z veljavno zakonodajo je občina, poleg Ministrstva za delo družino in socialne zadeve, sofinancirala dejavnost Centra za socialno delo in sicer program »Osebne pomoči«. Za ta namen je v letu 2013 porabila 20.183 €.

Strokovno podporne storitve in programi

Različnost je ena izmed tematik, ki so redno na programu dejavnosti Mladinskega centra Trbovlje. Z različnimi aktivnostmi, orodji (delavnice, razstave, pogovorni večeri) obravnavajo teme različnosti z namenom, spodbujanja strpnosti in sožitja med ljudmi. Letno izvajajo tudi aktivnosti s področja humanitarnosti. Ena izmed njihovih aktivnosti je tudi zbiranje zamaškov za pomoč invalidnim otrokom in mladini.

V letu 2013 je Mladinski center Trbovlje, skupaj z MC Dravinjske doline in Celjskim mladinskim centrom izvedel projekt Mladi ambasadorji medkulturnega dialoga. Projekt so izvajali v vseh 12-ih statističnih regijah. Njegov namen je bil razvijati občutek do skupnosti in pripadnosti ter gojiti vzajemno spoštovanje in razumevanje drug do drugega, pa čeprav smo si med seboj različni. S pomočjo krajše raziskave so raziskali stopnjo strpnosti med mladimi. V anketnem vprašalniku so zajeli tudi invalide. Rezultati ankete bodo predstavljeni konec januarja 2014 na zaključni konferenci projekta.

Program MCT je zasnovan tako, da vključujejo različne skupine mladih. Pri vključevanju mladih, ki imajo določene omejitve, skušajo v sodelovanju z njimi najti ustrezne rešitve z namenom, da jih kljub njihovim omejitvam in brez dodatnih izpostavljanj, aktivno vključijo.

Skladno z Zakonom o socialnem varstvu je občina dolžna zagotavljati sredstva za družinske pomočnike. Pravico do izbire družinskega pomočnika ima polnoletna oseba s težko motnjo v duševnem razvoju ali težko gibalno ovirana oseba, ki potrebuje pomoč pri opravljanju vseh osnovnih življenjskih potreb (invalidna oseba). Družinski pomočnik je oseba, ki invalidni osebi nudi pomoč, ki jo potrebuje in je lahko tudi družinski član. O tej pravici z odločbo odloči pristojni center za socialno delo. Družinski pomočnik ima skladno z zakonom pravico do delnega izplačila za izgubljeni dohodek. Višina delnega plačila za izgubljeni dohodek znaša 734,15 €. Znesek se usklajuje z Zakonom o usklajevanju transferjev posameznikom in gospodinjstvom v RS. Za družinske pomočnike je bilo porabljenih 56.584 €. V letu 2013 je imelo status družinskega pomočnika na podlagi ustrezne odločbe Centra za socialno delo Trbovlje 6 oseb.

Dostopnost objektov

Dostopnost je širok pojem, ki ne obsega le dostopa do grajenega okolja in odprave arhitektonskih ovir, temveč tudi dostop do informacij oziroma komunikacij in s tem omogoča invalidu vključitev v širše družbeno okolje oziroma v vse sfere človekovega življenja, kot so na primer izobraževanje, zaposlovanje, vključevanje v politično, športno in kulturno življenje ter dostopnost do zdravstvenih, socialnih in drugih storitev. Dostopnost daje invalidu možnost vključevanja v socialno, ekonomsko in politično življenje.

Stopnice pred trgovino Špar, so na pobudo občinske strokovne službe, ustrezno označili s trakom.

Prošnje in želje staršev, ki vodijo svoje otroke peš do enote Vrtca Trbovlje Pikapolonica in tudi marsikaterih ostalih občanov, so končno uslišane. Izvedena je bila rekonstrukcija cestnega odseka v skupni dolžini 300 metrov, vse od Zdravstvenega doma pa do enote Pikapolonica Vrtca Trbovlje. Najpomembnejša pridobitev je ureditev novega hodnika za pešce, saj je sedaj pot do vrtca varnejša kot pa je bila v preteklosti.

Občina Trbovlje je uredila stopnice na železniški postaji. Obstoječe stopnice in ograja so bile dotrajane in zelo nevarne za prehod. S postavitvijo novih stopnic iz naravnega kamna, ki je odpornejši na sol in vremenske razmere ter postavitvijo nove ograje je zagotovljen varen prehod. V letu 2013 pa smo jih tudi ustrezno označili s trakom in s tem omogočili varnejše gibanje slabovidnim osebam.

Na pobudo stanovalcev Gimnazijske smo na novo označili 1 parkirno mesto za invalida. Pri prenovi mestne ulice Kešetovo-Rudarska cesta je bila zaključen prva faza prenove od ZD Trbovlje, do Partizana. Dela so se pričela izvajati v mesecu juliju, zaključila pa septembra. Na prenovljeni ulici so na novo označena 4 parkirna mesta za invalide, ki so ustrezno velika in pravilno označena. Občina Trbovlje ima na svojih javnih površinah na voljo 32 parkirnih mest za invalide.

Med stalnimi problemi, pa je še vedno nepravilno parkiranje na parkiriščih za invalide. V juliju 2009 je pričel z delovanjem Medobčinski inšpektorat in redarstvo Zasavje (MIR), ki izvaja naloge s področja inšpekcijskega nadzora in redarstva v treh občinah Hrastnik, Trbovlje in Zagorje ob Savi. V področje MIR seveda spada tudi nadzor nad mirujočim prometom, skladno z določbami Zakona o varnosti cestnega prometa, kjer redarji, kot pooblaščenec osebe prekrškovnega organa pri opravljanju nalog, izrekajo globe in opozorila. Redarji posvečajo še posebno pozornost napačno parkiranim vozilom na parkirnih mestih za invalide.

Sofinancirali smo 1.000 € za ureditev klančine do stolpnice na Trgu svobode 32, kjer prebiva invalidna oseba na vozičku.

Uredili smo tudi primerno talno označbo ovir (npr.klančine) za slabovidne osebe.

Tudi JP Komunala Trbovlje aktivno sodeluje pri projektu Občina po meri invalidov. Ob dnevu mrtvih je zagotovila prevoz z električnim vozilom po pokopališču gibalno oviranim in starejšim občanom.

Izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami ter invalidov

V Republiki Sloveniji morajo biti v skladu s 56. členom ustave vsem državljanom zagotovljene enake pravice in možnosti izobraževanja in usposabljanja. Izobrazba je pomembna za razvoj človeka in njegovo udeležbo v družbi, za vstop na trg delovne sile in za razvoj osebnih zmogljivosti. Zato morajo biti invalidom dane enake možnosti udeležbe v celotnem izobraževalnem sistemu v rednih in posebnih programih na vseh stopnjah – od predšolske vzgoje do visokošolskega izobraževanja.

Izobraževalni sistem v Republiki Sloveniji temelji na usmerjanju otrok s posebnimi potrebami v zanje najprimernejše programe vzgoje in izobraževanja, s poudarkom na njihovem vključevanju v redne vzgojno-izobraževalne oblike. Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami na konceptualni in sistemski ravni skupaj z drugimi področnimi zakoni ureja vzgojo in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami za celotno vertikalno od vrtcev, osnovne šole, splošnega srednjega, poklicnega in strokovnega izobraževanja (ki vključuje tudi višje strokovno izobraževanje).

V Vrtcu Trbovlje imajo vključeno eno invalidno osebo, ki potrebuje tudi spremstvo in ji z odločbo tudi pripada. V redni oddelek v enoti Ciciban je vključen otrok, ki uporablja invalidski voziček. Z dostopom ni težav. V razvojni oddelek imajo vključene 4 otroke, ki imajo težje motnje, niso pa gibalno ovirani. Poskrbeli so za ustrezno notranjo opremo (blazine in različne didaktične igrače). V vseh ostalih enotah je vključenih 11 otrok s posebnimi potrebami in dodatno strokovno pomočjo.

Vzgojiteljice otroke seznanjajo o invalidnosti, imajo didaktična sredstva, preko katerih otroci spoznavajo drugačnost. V enoti, kjer je razvojni oddelek pa se s tem tudi dnevno srečujejo. Starši preko različnih srečanj v vrtcu spoznavajo, da so otroci različni in da je to drugačnost potrebno sprejemati, spoštovati in o tem se je potrebno pogovarjati tudi s svojimi otroki.

V Glasbeni šoli Trbovlje nimajo vključenih invalidnih učencev, imajo pa nekaj otrok s specifičnimi problemi in težavami, s katerimi se učitelji ukvarjajo po svojih najboljših močeh. Ti učenci v rednih programih ne napredujejo v skladu s predpisanimi učnimi načrti, vendar se jim prilagajajo in jih skušajo pripeljati čim dlje in jih čim več naučiti, glede na njihove sposobnosti.

Sredstva za dodatne programe vrtca so bila planirana v vrednosti 4.100 € in tudi v celoti namensko porabljena. Sredstva so namenjena programom, ki ne smejo biti vključeni v ekonomsko ceno storitev (športne aktivnosti, ekološki program, prireditve za otroke vrtca in izven.

OŠ Tončke Čeč ima urejen dostop za invalide na vozičkih do telovadnice, garderob in likovne učilnice. Prav tako je urejen dostop za invalide preko glavnega vhoda do učilnic v pritličju, v nadstropje pa dostopa nimajo urejenega. V šoli nimajo gibalno oviranega otroka. Njihovi učenci se v okviru pouka in šolskih dejavnosti srečujejo s temo invalidnosti in drugačnosti. Glede na to, da imajo na šoli tudi oddelek OŠ z nižjim izobrazbenim

standardom, opažajo, da učenci drugačnost dobro sprejemajo. Učenci, vključeni v program z nižjim izobrazbenim standardom, se skozi vsa ta leta sobivanja z učenci večinske OŠ, uspešno socialno integrirajo v življenje in delo na šoli.

OŠ Ivana Cankarja ima urejen dostop v stavbo za invalide na vozičkih. Na šoli se trenutno ne izobražuje noben gibalno oviran učenec. Otroci se z drugačnostjo seznanjajo v okviru tem pri posameznih predmetih, med urami oddelčne skupnosti, med priložnostno oorganiziranimi predavanji in ob vsaki konkretni situaciji, ki jo zaznavajo in zahteva pedagoško delo z mladimi. Otroke vsak dan sproti navajajo na strpnost in solidarnost.

OŠ Trbovlje ima podružnično šolo Alojza Hohkravta v centru mesta in podružnično šolo na Dobovcu. Na matični šoli je dostop za invalide neprimerno urejen, na PŠ A. Hohkravta pa je dostop za invalide na vozičkih boljši, vendar na sami šoli še vedno neurejen. Na OŠ Trbovlje imajo enega gibalno oviranega otroka, prav tako na PŠ AH. Oba imata v času pouka spremljevalca. Uspešno so sodelovali na likovnem natečaju, ki ga organizira Zveza delovnih invalidov Slovenije in izdelek njihove učenke je bil objavljen v njihovem zborniku.

GESŠ ima za invalide na vozičkih urejen dostop le do šolskih vrat, v avli pa so stopnice (brez klančine). Šolska stavba ima štiri etaže (klet, pritličje, prvo in drugo nadstropje), ki so povezane s stopniščem, prav tako pa na šoli ni dvigala ali kakršnihkoli drugih pripomočkov, ki bi invalidom omogočali lažje gibanje. Prav tako pa nimajo posebej urejenih sanitarij za invalide na vozičku.

Na šoli je 13 dijakov s posebnimi potrebami, od tega je 1 gibalno oviran, vendar zmore uporabljati stopnišče. Po dogovoru s starši gibalno oviranim dijakom prilagodijo raspored učilnic (zagotovijo čim bolj stalno učilnico v pritličju).

Pedagoški delavci strokovno, odgovorno in sistematično uporabljajo interdisciplinarne vidike razumevanja hendikepiranosti (pravni, socialno-psihološki ter pedagoški vidik). Dijake seznanjajo in vzgajajo v smeri spoštovanja različnosti. V luči teh načel delujejo že v okviru konkretnih učnih situacij, še posebej pa pri obveznih izbirnih vsebinah Vzgoja za družino, mir in nenasilje in tematsko vodenih razrednih urah (raziskava stališč dijakov o posebnih potrebah, predstavitev raziskave in strokovna pojasnila). Pomembno pa je, da v primeru nerazumevanja, netolerantnosti ali celo konfliktnosti takoj ustrezno odreagirajo.

STPŠ Trbovlje ima prosotore na Šuštarjevi v celoti prilagojene invalidom na vozičkih. Žal pa je kljub klančini pri glavnem vhodu prihod otežkočen, ker ni tukaj zagotovljenih nobenih parkirnih mest. Na šoli nimajo nobenega gibalno oviranega dijaka. Šolska stavba na Novem domu ni prilagojena invalidom. Z ureditvijo klančine bi bil možen dostop v pritličje, kjer imajo urejene sanitarije za invalide. Menijo, da je vključevanje invalidnih oseb v redno dejavnost šole najboljša vzgoja mladine. O drugačnosti oz. invalidnosti se pogovarjajo na razrednih urah, ter v sklopu predmeta družboslovje ter modula državljanska vzgoja. Na šoli posvečajo tej tematiki čas na razrednih urah ter nekoliko tudi v sklopu predmeta družboslovje in modula državljanska vzgoja, ki smo ga vpeljali na naši šoli v okviru odprtega kurikula.

Za več preventivne dejavnosti (invalidnost po poškodbah), načrtujejo sodelovanje z društvi in s Policijsko postajo Trbovlje.

V šolskem letu 2013/2014 imajo na šoli 24 dijakov, ki potrebujejo dodatno strokovno (v vseh primerih učno) pomoč in določene prilagoditve na področju poučevanja, ki jim jih tudi zagotavljajo (skupaj 72 ur tedensko dodatne pomoči). Nobeden od njih ni kategoriziran kot invalid.

Sredstva v višini 2.554 € smo namenili za sofinanciranje programov v okviru OŠ Slavka Gruma v Zagorju in sicer za učence s posebnimi potrebami iz naše občine. V letu 2013 je program OŠ Slavka Gruma obiskovalo 10 otrok iz naše občine.

Za prevoze osnovnošolcev v šolo je bilo v letu 2013 porabljenih 300.228 €. Občina je v skladu z zakonodajo zagotavljala brezplačen prevoz v šolo osnovnošolcem, ki so od šole oddaljeni več kot 4 km, oz. manj, če ni varne poti. V šolo se je dnevno vozilo več kot 220 osnovnošolcev. Poleg tega pa smo financirali tudi prevoze v OŠ Slavka Gruma v Zagorju.

Sredstva za štipendije so bila v letu 2013 porabljena v višini 23.000 €. Štipendiramo 13 štipendistov, ki prejemajo štipendije za nadarjene in »druge«, katere so vezane tudi na dohodek. V letu 2009 je bil sprejet nov Pravilnik o štipendiranju, v katerega smo vključili tudi štipendijo za študenta oz. študentko s posebnimi potrebami. V šolskem letu 2013/14 sta bili razpisani 2 štipendiji za študenta oz. študentko s posebnimi potrebami, kateri sta bili tudi podeljeni.

Za prevoze občanov Trbovelj v Varstveno delovni center v Zagorju, katerega izgradnjo je sofinancirala tudi občina Trbovlje, smo načrtovana sredstva realizirali v višini 9.180 €. Skupaj z Varstveno delovnim centrom zagotavljamo brezplačen prevoz za zaposlitve pod posebnimi pogoji za duševno in telesno prizadete iz naše občine. V letu 2013 je bilo v VDC Zagorje vključenih v dnevno varstvo 36 uporabnikov iz Trbovelj, 2 stanovalca pa bivata v bivalni enoti. Aktivno sodelujejo z GESŠ Trbovlje, Sožitjem Trbovlje in Športnim društvom 365.

Zaposlovanje invalidov

Tako kakor izobrazba sta tudi delo in zaposlitev za invalide ključnega socialno-ekonomskega pomena pri samostojnem življenju. Zaradi nižje izobrazbe imajo običajno manjše izhodiščne možnosti pri zagotavljanju zaposlitve, službo hitreje izgubijo in težko napredujejo. Omejitve pri delu zaradi zmanjšane ali omejene delovne zmožnosti dodatno postavljajo invalida v slabši položaj pri vključevanju na trg delovne sile. Zaradi omejitev potrebuje ustrezne prilagoditve delovnega mesta in delovnega okolja. Zato je treba zagotavljati ukrepe, ki bodo invalidom omogočali večjo zaposljivost z različnimi programi in usposabljanjem. Delodajalce je treba seznaniti z možnostjo prilagoditve delovnega okolja in delovnega mesta, invalide pa spodbujati k dejavnemu iskanju zaposlitve.

Program Javna dela je namenjen aktiviranju brezposelnih oseb, njihovi socializaciji – socialni vključenosti, ohranitvi ali razvoju delovnih sposobnosti in spodbujanju razvoja delovnih mest. Ciljne skupine brezposelnih oseb, ki so bile vključene v programe javnih del v letu 2013, so bile osebe mlajše od 30 let, osebe starejše od 50 let, dolgotrajno brezposelne osebe, brezposelni invalidi in brezposelni Romi. ZRSZ je za leto 2013 objavil dve javni povabila. Prvo javno povabilo je bilo objavljeno na njihovih spletnih straneh v mesece novembru 2012, drugo pa aprila 2013.

Namen javnega povabila je spodbuditi oblikovanje zaposlitvenih programov ter razvoj novih delovnih mest s pritegnitvijo lokalnih skupnosti k reševanju brezposelnosti na njihovem območju. Prav tako je namen spodbuditi neprofitne delodajalce k oblikovanju programov, ki bodo v javnem interesu lokalne skupnosti ali države in bodo primerni za zaposlitev določenih ciljnih skupin brezposelnih oseb.

Občina Trbovlje podpira politiko zaposlovanja preko javnih del in v bistvu vsem izvajalcem, ki so zainteresirani za izvajanje javnih del, to tudi omogoči. Občina Trbovlje sofinancira del plače, regres ter razliko do minimalne plače. V letu 2013 smo omogočili preko javnih del zaposlitev 87 delavcem. Javna dela so se izvajala v 26 neprofitnih organizacijah (različna društva, zavodi, sindikat). V ta namen je bilo iz občinskega proračuna porabljenih 149.664 €.

Društvu invalidov Trbovlje, Šentu in Ozari sofinancira program »Socialno vključevanje posebej ranljivih skupin«, OŠ Tončke Čeč, OŠ Slavko Grum in Vrtcu Trbovlje pa sofinancira program »Pomoč otrokom oz. mladostnikom s posebnimi potrebami«. V OŠ Slavka Gruma Zagorje sta vključena dva otroka s posebnimi potrebami iz Trbovelj, katera potrebujeta posebno pomoč in spremstvo, kar zagotavljamo z javnimi deli. V program javnih del so bili vključeni tudi invalidi.

Registrirana brezposelnost invalidov na Uradu za delo Trbovlje, na stanje december 2013 je 178 delavcev. V storitve zaposlitvene rehabilitacije na Uradu za delo Trbovlje v letu 2013 je bilo vključenih 10 invalidnih brezposelnih oseb.

DC ŠENT Trbovlje v lokalnem okolju predstavlja pomemben del dopolnitve javne službe socialnega varstva na področju duševnega zdravja, od julija 2010 tudi na področju zaposlovanja invalidov, ko so začeli izvajati program Socialne vključenosti. So edini izvajalci tega programa v Trbovljah, vanj se lahko vključijo posamezniki, ki na ZRSZ pridobijo odločbo o nezaposljivosti. Program socialne vključenosti je socialni program, ki je namenjen podpori in ohranjanju invalidovih sposobnosti. V letu 2013 je dnevni center obiskalo 97 uporabnikov in vseh zasavskih občin.

V letu 2013 je Občina Trbovlje izpolnila svoje obveznosti glede nadomestne izpolnitve kvote, saj ima občina dolžnost zaposlovanja invalidnih oseb 2 % od celotnega števila zaposlenih. Z invalidskim podjetjem SINET d.o.o. ima sklenjeno pogodbo o poslovnem sodelovanju za nadomestno izpolnitev kvote.

Stalna materialna varnost in vzpodbujanje aktivnega delovanja

Invalidi so izpostavljeni večjemu tveganju revščine kakor drugi ljudje, še posebej se to izraža v zadnjih letih globalne finančno-gospodarske in javnodolžniške krize na evrskem območju. Zato je treba sprejemati ustrezne ukrepe za socialno varnost, da bi zagotovili ustrezno življenjsko raven invalidov. Pri tem je treba upoštevati, da se invalidi in njihove družine ali bližnji pogosto srečujejo z višjimi stroški, ki nastanejo zaradi invalidnosti, kakor drugi ljudje.

Občina Trbovlje ima za novorojenčke, ki imajo z enim od staršev stalno prebivališče v Trbovljah, pripravljena darila v obliki paketov z najosnovnejšimi potrebščinami (pleničke, robčki, kozmetika, igrača). Vrednost paketka znaša približno 60 €, v letu 2013 ga je prejelo 138 staršev.

Za leto 2013 je bila sklenjena pogodba o dodeljevanju različnih oblik socialnih pomoči (plačilo položnic Elektra, Komunale, Vzajemne, Spektra in nabava prehrabnih paketov, enkratne pomoči) občanom z Območnim združenjem Rdečega križa. Skupno smo iz proračuna za ta namen porabili 28.997 € sredstev. Iz teh sredstev so bila sofinancirana tudi kosila socialno ogroženim učencem iz občine Trbovlje ter dietna kosila za učenca, ki potrebuje posebej pripravljeno hrano. Vsi ti učenci obiskujejo OŠ Dr. Slavka Gruma v Zagorju, ki je namenjena izobraževanju otrok s posebnimi potrebami. Prav tako, pa smo del teh sredstev namenili za novoletno obdaritev šibkejših oskrbovancev DUFŠ Trbovlje, za nakup novoletnih voščilnic umetnikov, ki rišejo z usti in nogami ter Župnijskemu karitasu za klic dobrote. S temi sredstvi smo tudi pomagali pri nakupu akumulatorja in polnilca za stopniščni vzpenjalnik.

Za plače in materialne stroške OZ Rdečega križa smo v letu 2013 realizirali 64.422 €. Sredstva so bila namenjena za plače zaposlenih delavk, za plačilo materialnih stroškov (komunalne storitve, najem prostorov, električna energija itd.). Rdeči križ je vse leto izvajal

svojo osnovno humanitarno dejavnost – pomoč socialno in drugače ogroženim občanom Trbovelj, krvodajalstvo, koordinacija in skrb za javno kuhinjo, izobraževalne programe itd.

Za subvencioniranje mesečnih vozovnic za upokoјence smo v letu 2013 porabili 17.598 € sredstev. Mesečno smo subvencionirali vozovnice več kot 290 upravičencem, višina subvencije za posameznika je odvisna od njegovih dohodkov. V letu 2013 so med te prevoze vključene tudi subvencije za slepe in slabovidne v naši občini, o pravici do brezplačnega prevoza daje mnenje Društvo slepih in slabovidnih na osnovi stopnje okvare vida. V letu 2013 je bilo 16 takšnih upravičencev (8 za slabovidne in slepe osebe in 8 za njihove spremljevalce).

Za subvencije stanarin upravičencem je bilo iz proračuna Občine Trbovlje porabljenih 278.051 € sredstev. Vlagatelji pridobijo pravico do subvencije najemnine z odločbo o upravnem postopku, če izpolnjujejo z zakonom predpisane pogoje. Število vlagateljev, ki izpolnjujejo pogoje, pa je odvisno od socialnega statusa, ki je prav tako odvisen od različnih dejavnikov.

Občina Trbovlje je tudi v letu 2013, namesto za ognjemet in novoletna darila, namenila 3.000 € za novoletno obdaritev otrok iz socialno ogroženih družin.

Družinsko življenje in spoštovanje osebne integritete

V decembru se je v Trbovljah odvijal praznični LIKUF, ki se je popoldne začel z zdaj že tradicionalnim božičnim sejmom, na katerem so svoje izdelke prodajala različna društva, klubi in javni zavodi. Vsem sodelujočim je Občina Trbovlje omogočila brezplačni najem stojnice.

Društvo ledvičnih bolnikov, Društvo gluhih in naglušnih ter Ozara so se preselili v nove prostore na Ulici 1. junija, kjer so prostori v pritličju in tako lažje dostopni za starejše in invalidne osebe.

Društvu slepih in slabovidnih nudimo brezplačno uporabo sejne dvorane za njihove potrebe.

Projekt Stara šola je nastal v sklopu socialnega podjetništva. V trgovinico pa lahko prinesete predmete (pohišstvo, posoda, knjige, televizija, glasbeni stolp, hladilnik, svetilke,...), ki jih ne potrebujete več, a so še popolnoma dobri za nadaljnjo uporabo. V centru bodo tiste stvari, ki morda tudi ne delujejo, popravili, polepšali ter jih po izredno skromnih cenah oddali naprej. Vljudno vabljeni tudi tisti, ki morda potrebujete kaj od prej omenjenega saj se zna zgoditi, da boste tisto, kar rabite, našli prav v tej trgovinici. A tako kot vsaka druga stvar bo tudi ta zaživela le, če jo bomo vzeli za svojo in če se bomo zavedali, da marsikaj kar imamo doma, ni odpadek. V Trbovljah so na Ulici 1. junija odprli prvi center ponovne uporabe v Zasavju poimenovan »Stara šola«. S socialnim podjetništvom ustvarjamo nova delovna mesta za ranljive skupine oseb ter opravljamo družbeno koristne dejavnosti.

Občina Trbovlje že od 15. 9. 2005 dalje nudi brezplačno pravno pomoč za občane Trbovelj in Hrastnika. Pravno pomoč v okviru prvega pravnega nasveta (pojasnilo upravičencu o pravnem položaju v njegovi zadevi in kratek nasvet o možnosti za sklenitev izvensodne poravnave, o pravicah in obveznostih pri uvedbi postopka, o pristojnosti sodišča, o procesnih pravilih, stroških,...) posreduje Pravno-informacijski center nevladnih organizacij – PIC s sedežem v Ljubljani. V letu 2013 je Občina Trbovlje za financiranje brezplačne pomoči prispevala iz proračuna 3.040 € . Svetovanje je na voljo tudi občanom občine Hrastnik, saj je Občina Hrastnik sopolodpisnica pogodbe o sodelovanju, Občina Trbovlje pa nosi vse stroške.

V Občini Trbovlje namenjamo veliko skrb našim najmlajšim in se zavedamo, da je igra sestavni del otroštva in da je lokalna skupnost, poleg staršev tista, ki mora omogočati otrokom igro na prostem.

V mestnem parku smo na novo uredili javne sanitarije ter pitnik vode.

Udejstvovanje na področju kulture

Kultura je nedvomno ena najpomembnejših značilnosti človeka, je njegov svet, v njej se človek razvija in z njo se tudi razlikuje od drugih bitij. Kultura je ogledalo naših vrednot in našega sveta. Zato je treba z ustrežno kulturno politiko omogočiti vsem ljudem enake možnosti dostopanja do kulture in njenega sooblikovanja.

Zavod za kulturo Delavski dom Trbovlje dobro sodeluje z Društvom invalidov, saj gibalno oviranim osebam zagotavljajo brezplačen ogled vseh kulturnih dogodkov. Prav tako pa pomaga invalidskim organizacijam z brezplačnim najemom prostorov za izvedbo njihovih dogodkov. Gledališka dvorana je opremljena z indukcijsko zanko, kar omogoča spremljanje različnih dogodkov tudi tistim, ki uporabljajo slušni aparat.

Tudi Kulturno društvo Svoboda omogoča brezplačen vstop na vse njihove prireditve gibalno oviranim osebam.

V Knjižnici Toneta Seliškarja se močno zavedajo skupine prebivalcev, ki ima drugačne potrebe od večine prebivalcev naše občine. V največji meri se trudijo te potrebe ugotavljati in posameznikom ter skupinam tudi pomagati, da bo njihova uporaba knjižnice in njenih storitev kar najboljša. Oddelek za odrasle je dostopen za invalide na vozičkih. Na tem oddelku je omogočen tudi dostop do knjižničnega gradiva, postavljenega v prostem pristopu. Predavanja v knjižnici so sestavni del njihovega pestrega dogajanja. Vsi dogodki v knjižnici so brezplačni. Gostijo tudi različna društva, katera se želijo predstaviti širši javnosti.

Člani Društva invalidov Trbovlje imajo ob veljavnem dokumentu brezplačno članstvo v knjižnici. Člani Društva upokoencev pa lahko postanejo njihovi člani po znižani članarini.

Knjižnica je opremljena z elektronsko povečevalno lupo, ki se nahaja na oddelku za odrasle v čitalnici.

Za sofinanciranje programov društev, ki se ukvarjajo z ljubiteljsko kulturno dejavnostjo, je bilo v letu 2013 porabljenih 34.000 €. Sredstva so bila dodeljena 20 upravičencem iz občine Trbovlje na podlagi javnega razpisa.

Za delovanje Javnega sklada za kulturne dejavnosti, območne izpostave Trbovlje, Zveze kulturnih društev Trbovlje in KUD Delavska godba Trbovlje pa je bilo v letu 2013 porabljenih 27.000 €.

Društva in zveza so sredstva porabili za izvajanje svoje redne dejavnosti, za udeležbo na revijah, srečanjih, tekmovanjih, za strokovne sodelavce ter za organizacijo prireditev.

Šport

Šport je danes eden od najpopularnejših elementov rekreacije za invalide in pomeni veliko več kot rekreacijo, saj je velikega pomena za njihovo fizično in psihično počutje. Namen športne aktivnosti pri invalidih je enak kot pri drugih ljudeh, potrebno pa je poudariti še veliko terapevtsko vrednost športa. V vseh primerih telesne invalidnosti je namen športa ohranjati telesno in duševno kondicijo invalidne osebe.

Pomembno je, da se invalidom zagotovijo enake možnosti za rekreacijo in šport. To pomeni, da se zagotovi dostopnost do športnih objektov in, da se finančno podpre prilagojene športne in rekreativne programe za invalide. Športne in rekreativne dejavnosti je potrebno prilagoditi potrebam, glede na telesne zmogljivosti in raven invalidnosti. Invalidom, ki so pa pripravljeni tudi tekmovali pa je potrebno to omogočiti. Pri invalidih-športnikih je še bolj kot pri zdravih razvita tekmovalna strast, samodisciplina, samospoštovanje in tovarištvo.

Vsi športni objekti, ki so v upravljanju Zavoda za šport (ŠD Polaj, kompleks Rudar in Letno kopališče Trbovlje), so bolj ali manj prilagojeni uporabi invalidov. Prilagojeni so dostopi do objektov, prehodi na tribune ter uporaba sanitarij. Zavod za šport je pomagal pri organizaciji nogometnega turnirja Specialne Olimpiade Slovenije, na nogometnem igrišču Rudar. Turnir je bil izveden v organizaciji NZS in VDC Zagorje. Udeleženci turnirja so bile osebe s posebnimi potrebami. Zavod za šport Trbovlje je zagotovil brezplačno uporabo igrišča, garderobe in pomoč pri izvedbi turnirja. Pred tem pa so varovancem VDC Zagorja omogočili brezplačen trening nogometa. Zavod za šport vsako leto podari organizaciji Šent določeno število vstopnic za letno kopališče, prav tako pa znižajo ceno vstopnic tudi za uporabnike iz VDC Zagorje.

Na javnem razpisu za leto 2013 je sredstva pridobilo 8 športnih društev, katera se ukvarjajo s športom invalidov in otrok s posebnimi potrebami (Društvo vojnih invalidov Zasavje, Društvo športni raj, Atletski klub Rudar, Konjeniško društvo Trbovlje, Društvo invalidov Trbovlje, Strelsko društvo 1956, Športno društvo 365 in Kegljaški klub Rudar Trbovlje). Velik del sredstev je bil namenjen rekreativni in interesni dejavnosti (strestvo, nordijska hoja, terapevtsko jahanje, balinanje, plavanje). Društvu Športni raj pomaga pri športnih igralnicah delavna terapevtka, ki pozna specifičnost potreb otrok s posebnimi potrebami.

Na tak način je vsem omogočeno redno vključevanje in ohranjanje psihofizičnih sposobnosti. Poskrbljeno je tudi za tekmovanja, ki so tako lokalnega, regijskega kot tudi državnega nivoja. Poleg tega smo s sofinanciranjem dejavnosti zavodov omogočili vadbo športnim društvom v telovadnicah osnovnih šol in športni dvorani, ob različnih večjih športnih prireditvah smo društvom zagotavljali dodatna sredstva ter drugo pomoč.

Verske aktivnosti

Dostop za invalide v župnijsko cerkev, v župnišče in v prostore Karitasa je primerno urejen. Za cerkvijo je urejeno in ustrezno označeno parkirišče za invalida.

Pripravila:
Karmen Rabuzin

**Župan
Občine Trbovlje
Vili TREVEN**